

13. MIELENTERVEYSHÄIRIÖIDEN HOITO

HOITON PÄÄTYMINEN

- **Perustason palvelu:** hoitotaho, jonne hakeudutaan ensin
 - esim. oma terveysasema, työterveyshuolto, kouluterveydenhuolto
- **Erikoissairaanhoito:** hoitotaho, joka hoitaa, jos perustason palvelut eivät riitä
 - erikoissairaanhoitoon pääsee yleensä vain lääkärin läheteellä
 - erikoissairaanhoidossa mielenterveyshäiriöitä hoidetaan useimmiten **psykiatrian poliklinikoilla**

MIELENTERVEYSHÄIRIÖIDEN HOITO

Erilaisia hoitopaikkoja

1. Avohoito: potilas asuu kotonaan ja käy esimerkiksi poliklinikalla hoidossa
 2. Osastohoito: potilas saa hoitoa sairaalan vuodeosastolla
 - käytetään usein vakavissa mielenterveyshäiriöissä tai jos potilas on itsetuhoinen
 3. Hoito päiväsairaalassa: potilas asuu kotonaan, mutta käy päivittäin sairaalassa saamassa hoitoa
- **Tahdosta riippumattomaan hoitoon** ohjaaminen sairaalan osastolle:
 - ihmisellä on vakava mielenterveyshäiriö
 - sairaus vaarantaa hänen omansa tai muiden terveyttä
 - muut palvelut eivät sovellu

MIELENTERVEYSHÄIRIÖIDEN MONIAMMATILLINEN HOITO

- **Moniammatillinen hoito:** usean eri alan ammattilaiset osallistuvat hoitoon
 - lääkäri johtaa moniammatillista tiimiä
 - tiimiin kuuluu usein lääkäri, psykologi, sairaanhoitaja, sosiaalityöntekijä ja muita ammattilaisia
- Moniammatillisessa tiimissä psykologi tekee potilaasta arvion, jonka perusteella potilaan hoitoa suunnitellaan

MIELENTERVEYSHÄIRIÖN HOITOMUODON VALINTA

- Hoitomuoto valitaan tilannekohtaisen arvion perusteella
- **Tilannekohtainen arvio:** pohdinta siitä, mistä hoitomuodoista potilas voisi hyötyä ja mitkä hoitomuodot eivät sovi
- **Biologiset hoidot:** psyykenlääkkeet ja sähkö- tai magneettihoito
- **Psykososiaaliset hoidot:** terapiat ja psykoterapiat
- Ihminen ei aina saa hänelle parhaiten sopivaa hoitoa, jos terveydenhuollossa ei ole varaa kustantaa sopivinta hoitoa, potilasta kohtaan on ennakkoluuloja tai jos häntä syrjitään

PSYYKENLÄÄKKEET

- **Psyykenlääkkeet:** hoitomenetelmä, joka vaikuttaa ihmisen elimistöön, erityisesti aivoihin
- Yleensä tehostavat tai estävät aivojen **välittäjäaineiden** toimintaa
 - esim. masennuksessa käytetään **SSRI-lääkkeitä**
 - estävät hermosolujen serotoniinin takaisinottoa, jolloin aivojen serotoniini vaikuttaa hermosoluihin pidempään
 - vähentävät masennuksen oireita
- Psyykenlääkkeillä voi olla myös haitallisia **sivuvaikutuksia**
- Useamman lääkkeen käytöllä samaan aikaan voi olla ei-toivottuja **yhteisvaikutuksia**

SSRI-LÄÄKKEET

- **Serotoniinihypoteesi:** teoria, että serotoniini vaikuttaa suoraan masennuksen oireisiin
- Uusimmat tutkimukset osoittavat, että serotoniini ei suoraan vaikuta masennuksen oireisiin
 - SSRI-lääkkeet vaikuttavat silti masennuksen oireisiin
 - serotoniinin ja masennuksen välistä syy-yhteyttä ei tunneta

PSYKOSOSIAALISET HOIDOT

- **Psykososiaaliset hoidot:** vuorovaikutukseen perustuvia hoitoja
- **Psykoterapia** tunnetuin psykososiaalinen hoitomuoto
- Psykososiaaliset hoidot voivat olla myös häiriökohtaisia hoitoja
- **Häiriökohtaiset hoidot**
 - suunniteltu jonkin **tietyn mielen­terveyshäiriön hoitoon**
 - usein **määrämittainen:** suunniteltu kestämään vain tietyn ajan
 - yleensä **manualisoitu:** rakenne ja osat suunniteltu etukäteen
 - hyvin toimivia, jos henkilöllä on vain yksi mielen­terveyden häiriö eikä se ole muuttunut pitkäaikaiseksi

PSYKOSOSIAALISTEN HOITOJEN MENETELMIÄ

- Keskeiset tekijät
 - **hyvä vuorovaikutus**
 - potilas kokee hoitohenkilön olevan **empaattinen**
- Esimerkkejä hoitokeinoista
 - **psykoedukaatio**: psykologisen tiedon antamista, jonka avulla ihmisen ymmärrys omasta vaikeudestaan paranee
 - **altistuskokeet**: harjoitus, jonka ihminen tekee itse ja jolla hän pyrkii testaamaan ja muuttamaan haitallisia uskomuksiaan